

Later als ik groot ben

Mag ik er zijn

Later als ik groot ben

Mag ik er zijn

Paul van Dukenburg

Schrijver: Paul van Dukenburg
Coverontwerp: Paul van Dukenburg
Foto auteur: Michiel Fischer
ISBN: 9789464929140
NUR: 402
© 2023 Paul van Dukenburg
Tweede, herziene uitgave (2024)

Gouddraad

Als kind wilde ik het al, schrijver worden. Voorlezen was leuk, maar ook verwarrend, je volgt een verhaal, maar let natuurlijk ook heel goed op degene die leest. Maar als je zelf opeens kunt lezen... dan hoeft je op niemand meer op te letten.

Ik herinner me nog mijn eerste boek, dat was helemaal van mij! Wipneus en Pim halen gouddraad.

Zodra je het boek opendoet ben je opeens helemaal weg, in een gezellige wereld vol kabouters. Op slag verdwenen in een leuk en spannend verhaal. Een verhaal waarin je zelf niet eens meedoet. Zodat je nergens bang voor hoeft te zijn. En het loopt nog goed af ook.

Eigenlijk precies wat elk kind het liefste wil.

Simpelweg verdwijnen, stiekem meekijken in een fijne wereld, zelfs zonder dat die twee vrolijke kabouters het in de gaten hebben. Wie wil dat nu niet?

Maar nu ga ik zelf beginnen met schrijven. Dit is het verhaal dat ik eerst vertellen moet, voordat ik over andere mensen kan schrijven. Het lijkt soms akelig, al was het voor mij op het moment zelf nog zo gewoon. Maar geen zorgen, het loopt echt goed af. Het is een verhaal waarin ik zelf meedoe. Het is mijn verhaal.

Ik hoor je nu denken. Mijn verhaal, maar... wie ben ik? Het liefst zou ik je nu aankijken en vragen "Wie ben jij?" Jij als lezer bent immers minstens zo belangrijk voor dit verhaal. Jij bent immers degene die het leest. Jij bent de reden dat ik schrijf. Ik ben niet bijzonder, ik ben eigenlijk net zoals jij, heel gewoon. Maar soms waren de dingen die mij overkwamen niet zo gewoon. Ze zouden in ieder geval niet gewoon mogen zijn. Als dit voor jou heel gewoon klinkt, dan weet je wat ik bedoel.

Voor een kind is eigenlijk alles nieuw, daardoor is alles vreemd, maar gelijktijdig is het voor het kind ook heel gewoon. Omdat het nog druk aan het leren is wat heel gewoon is.

Soms is het leven kalm, soms akelig, verwarrend of zelfs bedreigend. Soms raakt een kind beschadigd, door dingen waarvan het kind denkt dat het gewoon is. Soms raakt een kind van binnen versplinterd. Het moet dan een tijdlang in scherven verder leren leven, vanwege iets dat voor hem of haar gewoon is. Terwijl de ene splinter daarvan nog aan het herstellen is, pakt de volgende splinter het leven alweer op. Leven en herstellen gaat niet altijd goed samen als je nog heel jong bent. Toch moet je beide, de jonge geest zoekt en vindt een manier om dit te combineren.

Misschien ben jij wel versplinterd, misschien ook niet, maar alleen een beetje beschadigd. Of niet. Misschien valt het wel mee, of vind je dat van jezelf. Misschien zit er ergens een soort pijn, diep van binnen, de pijn van een kind, het kind dat jij ooit was. Voor mij klinkt dat heel bekend. Maar gewoon voelde het niet altijd. Het wordt immers pas echt gewoon als je het bij anderen ziet, bij mensen die zich misschien net zo gewoon voelen als jijzelf. Toen ik naar herkenning verlangde, toen ik dat echt een beetje nodig had, toen zag ik dat niet zo vaak. Herkenning. Misschien kun je het nu even niet goed volgen, voor jou gaat het verhaal straks weer gewoon verder. Of misschien herken je iets en stel je jezelf nu voorzichtig wat vragen, vragen die ik helaas niet beantwoorden kan. Omdat ik jou niet ben. Dus ook voor jou gaat mijn verhaal weer verder. Maar misschien helpt mijn verhaal wel om je iets minder ongewoon te voelen, iets minder anders dan anderen. En minder alleen. Voor jou schrijf ik dit boek, ik herinner me hoe ik vroeger altijd op zoek was naar zulke verhalen. Het is eigenlijk een soort cadeautje aan wie ik ooit was. Of aan jou. Denk je nu: "Waar heeft hij het over?". Ook dan wens ik jou heel veel leesplezier. Mijn verhaal gaat nu beginnen. Of bijna.

Eerst nog een gedichtje. Het is geen kinderboek, dus het is zonder plaatjes. Om het toch een beetje luchtig te houden zijn er tussendoor kleine gedichtjes.

Soms heel anders

Soms ben ik Zus, soms ben ik Zo
En soms... ben ik Heel Anders
Dus zeg niet tegen Zus
Zo ken ik je niet, want soms ben ik gewoon
Heel Anders

En altijd als ik Zo ben...
Kijkt Zus stiekem mee
En soms is het toch weer
Heel Anders

De man met de bijbel in zijn binnenzak

Rotterdam had alles veranderd. In slechts enkele minuten. Het ene moment was het een gewone druilerige dag, koud en nat, met weinig zon. Als bij donderslag was opeens alles anders, letterlijk alles. De mensen waren anders, ze keken wat vaker weg of naar de grond. Toch bleven sommige dingen gelijk. Hij was een van die dingen, dat wist hij, dat voelde hij. Zo was hij. Hij was iemand waar mensen met ontzag naar keken. Dat wist hij en dat vond hij ook. Als hij mensen strak in de ogen keek dan zag hij daar onzekerheid, angst en het verlangen hem ter wille te zijn. Omdat hij was wie hij was. En juist nu, nu zoveel om hem heen veranderde, was het belangrijk te zijn en te blijven wie hij was. Krachtig en zelfverzekerd, zodat mensen op hem konden leunen.

In het begin veranderde er nog weinig. Maar hij wist hoe belangrijk het was zich toch te uiten, als hoofdredacteur van een krant had hij alle middelen daartoe. Onbevreesd schreef hij waar het op stond. Krachtig in woord en daad. Zo was hij.

Althans zo stel ik het me voor. Hoewel ik hem intiem gekend heb, ken ik alleen zijn buitenkant. Wat zich van binnen afspeelde bleef voor mij een raadsel, zelfs op de momenten dat hij mijn binnenkant opende. Dat deed hij krachtig en zelfverzekerd. Want zo was hij. Eigenlijk is het maar goed dat ik alleen zijn buitenkant heb leren kennen, want wie zou daar ooit naar binnen willen of durven? Hij zelf wel natuurlijk, hij kende geen vrees. Hij genoot in die dagen volop van de kritische reacties van de bezetter. En nog meer van de bewondering die hij kreeg. Van mensen binnen de kerk, maar ook van mensen daarbuiten. Hij was echt iemand. Zichtbaar, ver boven het maaiveld uit.

Gelovig was hij ook, zeer gelovig. Als hij vond dat recht vandaag eventjes krom was, dan wist hij dat altijd helder uit te leggen, met bijpassende bijbel citaten. Zoals ik al zei, hij was echt iemand, zowel binnen de kerk als daarbuiten.

Gelijktijdig was hij ook heel gewoon, al was het maar vanwege zijn zwangere vrouw en kind. Zij was heel gewoon, dus paste hij zich daar goed aan aan. Zo bijzonder als hij soms gewoon was... dat is maar weinigen gegeven. De krachtige woorden in de krant, zijn woorden, zijn krant, die woorden trokken al snel de aandacht. Van de bezetter zoals ik eerder al schreef, maar ook van anderen. Van allerlei dappere mensen die naar oude tijden terugverlangden. Mensen die droomden van in opstand komen, maar ook angstige mensen op zoek naar een rots in de branding. Op zoek naar iemand zoals hij. Zekerheid in een tijd vol angst en geruchten. Intussen leerde zijn kleine zoontje steeds beter praten en lopen, hij zei zelfs “Anderhalf jaar” als mensen hem vroegen hij oud hij was. Op die leeftijd is “Anderhalf” echt een heel moeilijk woord hoor! Als jij nog zo oud was, zou jij dat niet zo makkelijk kunnen zeggen als hij. Dat had hij natuurlijk van zijn vader, zijn moeder was onopvallend, meestal wat stilletjes. Zijn zoon was ook vaak stil, in ieder geval op de momenten dat hij thuis was. Hij had immers geen tijd voor gebabbel. Hij was een belangrijk en drukbezet man geworden, naast zijn werk waren er nu ook vergaderingen. Er moest nog zoveel worden rechtgezet vanwege de bezetting, dat vereist nu eenmaal iemand die de leiding neemt. Hoewel de geschiedenis hem lijkt te zijn vergeten kan het bijna niet anders dan dat er ooit een boek over hem zal worden geschreven. In een lange lijn van voorouders bezig met boeken en het woord, een lange lijn van dominees en uitgevers, lijkt hij de aangewezen persoon om zelf eens het middelpunt te zijn van een boek. Zo is hij. Hij zal herinnerd worden!

Het zoontje mist de tijd met hem gelukkig niet, zijn mama is het heerlijke middelpunt van zijn wereld. Haar zachte stem, vol warmte en wijsheid. Het geduld en de rust, ook als hij even lastig is. Hij wandelt soms aan haar hand door de stad waar het heel druk kan zijn. Overal benen om hem heen, maar hij ziet slechts de rokken van zijn moeder. En haar kuiten, die hij overal herkent, zelfs zonder moedervlek. Blij en onbezorgd kijkt hij om zich heen, de grote

veranderingen raken hem niet. Hij weet niks van Rotterdam, al zou hij het zonder twijfel een heel mooi woord gevonden hebben. Al is de “R” wel een hele lastige letter. Hij heeft lang geoefend op “Broertje”, in het begin klonk dat nog vaak als “Bloertje”, maar nu echt niet meer. Praten is leuk!

Misschien wordt het wel een zusje, dat is fijn, want dat is veel makkelijker, in ieder geval om te zeggen. Met zijn hoofd tegen haar buik kan hij het soms voelen, dat is fijn. Bij mama is het altijd fijn. Maar nu is hij moe en wil hij slapen. Ze zijn al weer op weg naar huis.

De sfeer om hem heen wordt alsmaar luidruchtiger, hijzelf ook, dat spreekt voor zich. Ze zijn het eens. We moeten nu echt iets laten zien! Het moet daarom vanaf nu voorzichtiger, behoedzamer en in het geheim. Iets wat hem goed past. Heel even voelt hij in zijn binnenzak. Zoals altijd een bijbel binnen handbereik. Zoals het hoort.

De dagen worden langer en warmer, de broeierige sfeer zwelt aan. De prins is bijna jarig en al snel zijn alle anjers uitverkocht. Hij heeft zijn vrouw een duidelijke opdracht gegeven over de kleding die gestreken moet worden.

Dan gaat het gebeuren, een stoet trekt door de stad. Mensen staan onzeker langs de kant te kijken. Hier en daar staat een agent en soms ook een soldaat. Hij weet dat hij er goed uitziet, krachtig, al zitten er nog wel wat kreukels bij de enkels. Maar het belangrijkste valt goed op, een strak en dwingend gezicht, daaronder de jas met de witte anjer. Hij had graag ook even langs de kant gestaan, om te kijken, maar vooral om de bewondering te voelen.

Enkele maanden later, de kleine was inmiddels 4 maanden oud en lag te slapen, de oudste ook, een middagdutje. Ze nam een slokje thee en voelde zich goed, heerlijk tevreden. Het leven was eigenlijk best goed, ondanks alles. Haar man was weg, naar een vergadering. Zoals zo vaak. Maar eigenlijk vond ze dat niet zo erg. Als hij er was leek het huis zo vol. Ze ging weer verder met breien, kinderen

groeien zo snel ergens uit. Een fijn thuis, voor alle drie. Terwijl haar man hele belangrijke dingen deed of zich in ieder geval belangrijk voelde, dat vond hij fijn.

Weer iets later, ze loopt uit de keuken met een pan in haar hand. Ze gaan aan tafel. Altijd een beetje ongemakkelijk, de gedwongen stilte die er nooit is als hij er niet bij is. De oudste kijkt ongelukkig vanuit zijn stoeltje, ze weet dat hij geen witlof lust. Maar het is nu eenmaal anders beslist, zelf houdt ze ook niet van lof. De jongste ligt in de box, slapend. Als hij wakker wordt zal hij honger hebben.

Ze hoort geluiden op straat, iemand schreeuwt iets, iemand anders roept terug. En dan... opeens is alles anders, er zijn soldaten in huis, ze schreeuwen, de voordeur is ingetrapt, ze houden haar man vast. Hij kijkt angstig en overstuur, zo kent ze hem niet. Ze ziet in zijn ogen dat hij zichzelf ook niet kent. Niet zoals hij nu is. De jongste is wakker geworden, ze tilt hem op. Hij heeft honger, maar dat moet nog even wachten, vanwege de soldaten. Hij komt al een beetje tot rust in haar armen. Dan zijn de soldaten weg. Ook haar man is weg. Het leven gaat door, dat weet ze. Ze blijft kalm, al kost dat nu wel even moeite. Maar ze heeft een kind in haar armen. Een baby. Met honger. Hij drinkt alsof er niks gebeurd is. Ze kijkt naar de oudste. Die nog steeds doodstil in zijn stoeltje zit, als bevroren. Hij lijkt niks meer van de omgeving te zien. Toch is het de eerste herinnering die hem zijn leven lang bij zal blijven. Ik herinner me nog dat hij daarover vertelde, jaren later. En dat hij direct daarna stilviel. Bezorgd over mijn eerste herinnering, herinneringen die hij begon te vermoeden, ook al kende hij ze niet. Of misschien was hij verward door andere herinneringen die over hem heen vielen. Maar dat is allemaal vele jaren later, dus dat komt allemaal nog.

De man was weg. De rust was terug. Toch bleef het een spannende tijd. Rotterdam had alles anders gemaakt.

Granddad

As always surrounded by darkening light, going home
So afraid of the hell that brought you here, hardly a man
Finally we meet again,
just before you face your maker, alone

Some whisper, I hardly hear them, calling me insane
it's nothing but a whisper, I only hear my insides howl
Your blood runs wild and free through my veins
Your flesh ran forcefully through my bowels

Every me has something to say, so let's talk
You know very well that words can't hurt you
But maybe we can make them haunt you
Bring you some thoughts on your final walk

As always surrounded by darkening light, going home
So afraid of the hell that brought you here, hardly a man
And now we meet again,
just before you face your maker
you will have to face the squad

Een dartel drietal

Laat het los, ga naar buiten, zoek een bankje, denk niet, maar kijk gewoon. Het is alsof ze hem weer hoort praten. “Soms heb je in je huis frisse lucht nodig, dan zet je de ramen even tegen elkaar open. Om het huis lekker te luchten. Je hoofd is jouw huis, het huis van jouw gedachten, soms raken ze verstrengeld en heeft je hoofd frisse lucht nodig, dan moet je naar buiten. Dus ga naar buiten, zoek een bankje, denk niet, maar kijk gewoon.”

Daar zit ze nu, op een bankje. En ze kijkt, al werkt het hoofd tegen. Ze hoort haar gedachten, die alles nog eens terug proberen te halen. De therapie was gestopt, ze had voor het eerst een baan, de relatie was over. En haar beste vriendin had geen tijd, die had alleen nog oog voor haar nieuwe liefde. Een liefde die zij kende als geen ander. Het was zoveel in korte tijd, teveel.

Gisteravond was ze boos geweest, vermoeid en het helemaal zat. Ze was naar buiten gegaan, voor gezelschap en drank of wat dan ook. Ze had besloten het laat te maken, ze zou nergens bij nadenken, gewoon meegaan met de flow. En wat ze helemaal zeker wist: Ze wilde niet nadenken over waar ze wakker zou worden, zolang het maar niet alleen was.

Hij was lief, mooi, sterk maar teder en hij had zulke lieve ogen. En een warme, zachte stem, een beetje hees op een spannende manier. Totaal geen rebound type, maar juist perfect voor een relatie. Als de chaos in haar hoofd dat niet onmogelijk had gemaakt. Hij had heel goed kunnen zien hoe ze was, zo'n puinhoop zou hij niet willen. Ze herinnert zich het nog heel goed. Zij wilde het zo enorm graag allemaal maar laten gebeuren, deed geen enkele poging het tegen te houden. Maar er was niks geweest om tegen te houden. Hij zei steeds maar dat ze zo kwetsbaar leek. Met zijn stevige armen om haar heen en zijn zachte, warme stem. Tegen haar billen had ze zijn interesse voelen groeien, maar er was alleen maar tederheid, terwijl ze verward wachtte op het vertrouwde.

En ze was ook zo enorm moe geweest, van alles. Te moe om het uit te schreeuwen. “Geef me gewoon wat ik begrijpen kan.”

Uiteindelijk had ze maar gedaan of ze in slaap gevallen was. Met een soort kortsluiting in het hoofd had ze alsnog liggen genieten van die sterke armen om haar heen.

De volgende ochtend was nog erger geweest. Ze werd helder wakker, volledig bereid om te spelen, wat ook gebeurde en opeens was het alsof hij iemand anders was, zag ze een ander gezicht, andere armen en kwamen die vreemde flitsen weer. Die herinneringen die de hare niet konden zijn. Het ergste waren de dingen die ze zei, ze klonken zo kinderlijk. Zelfs haar stem had vreemd geklonken, als van een kind. Zou iemand iets in haar drankje gedaan hebben? Hij zeer zeker niet, zo was hij niet, dat had ze intussen wel door. Hij voelde zich schuldig, terwijl hij niks verkeerd had gedaan. Zij was degene die verkeerd was, de kortsluiting in haar hoofd immers. En weer waren daar die sterke armen om haar heen geweest, die zachte stem, de lieve, verwarrende dingen die hij zei. Al snel wist ze weer waar ze was. Hij wilde dat ze bleef, maar ze was halsoverkop naar huis gefietst. Zonder telefoonnummer bedenkt ze nu. Al zou dat natuurlijk kansloos zijn geweest.

En zonder sigaretten, dat had ze ook al snel ontdekt. Gelukkig had ze nog genoeg in huis. Had ze eigenlijk al iets gegeten? Ze had in ieder geval gedoucht. Was later ook de deur weer uitgegaan. Elk gevoel van tijd was verdwenen. Nu zat ze hier.

Laat het los, ga naar buiten, zoek een bankje, denk niet, maar kijk gewoon. Die psycholoog was zo gek nog niet.

Zij intussen wel, zo lijkt het. Ze laat het los. Buiten is ze al, ze zit zelfs al op een bankje. Het kost moeite, maar ze kijkt. Heel gewoon.

Drie mensen trekken haar aandacht. Ze lijken op elkaar, een opa, een vader en een dochter. Zo lijkt het. Het meisje kalm en rustig, de andere twee druk en vrolijk. Toch hebben de beide mannen iets kinderlijks over zich en eigenlijk ook wel iets vrouwelijks. Ze legt haar gedachten opnieuw het zwijgen op. Ze denkt niet, ze kijkt.

Waarschijnlijk ziet ze door de chaos alles heel anders nu, het is gewoon teveel even. En weer legt ze de gedachten in haar hoofd het zwijgen op. Ze kijkt. Ze komen dichterbij, toeristen vermoedelijk, ze weet al waar ze heen lopen. Ze kijkt naar het gevaarte. Als kind is ze daar ook geweest, uitkijkend over de stad, de moderne stad als een feniks uit de as herrezen. Al is modern intussen ook weer oud, behalve voor de toeristen.

Opeens is daar weer die warme stem. O nee, het is gewoon die opa die tegen haar begint te praten. Ze kijkt hem aan, ziet de twinkeling in zijn ogen, die nog jong lijken. En hoort zijn stem die oud klinkt, vrolijk maar vol wijsheid. Dartele wijsheid, denkt ze. Ze hoort haar stem iets terugzeggen, al weet ze niet precies wat. Ze lopen weer voorbij, een dartel drietal. Blijkbaar was die opa de oom van die vader, waarom ze dat denkt weet ze niet, misschien had hij dat gezegd. Ze weet het niet meer. Opnieuw schrikt ze van de chaos in haar hoofd. Waarom was de wereld nu opeens totaal anders geworden? Terwijl er in korte tijd al zoveel gebeurd was, veel teveel. In ieder geval teveel voor haar. Iemand moet iets in haar drankje gedaan hebben, dat kan bijna niet anders. Was ze maar gewoon in zijn sterke armen blijven liggen, terwijl ze nog steeds deed of ze sliep. Hoe heette hij eigenlijk? Albert, Egbert? Haar gedachten zeggen Elbert, al weet ze niet of dat wel echt een naam is. Hopelijk is ze maandag weer normaal, als ze weer op kantoor is.

Wat is het toch een heerlijke dag! Vreemd eigenlijk zo kort na die wonderlijke begrafenis, die zo totaal niet bij zijn vader leek te passen. Mijn vader, maar ook zijn broer, haar opa. Ik had in de enorme menigte slechts enkele bekenden gezien, er waren eigenlijk vooral veel mensen van die vreemde kerk. Wij, als familie, hadden er maar een beetje bij gehangen. Als mijn vader erbij was geweest, dan had hij daar zeker iets van gezegd, ruimte voor ons gemaakt. Maar hij was er niet bij. Zelfs mijn oom had zijn mond gehouden. Als hij er iets van had gezegd zou dat alles nog meer verstoord hebben, het was zo al akelig en vreemd genoeg. Ik mis hem, papa,

mijn vader. Zijn broer lijkt zoveel op hem, nu mis ik papa even wat minder. Zo leuk, hoe mijn oom net een praatje maakte die jonge vrouw op het bankje, spontaan en gewoon gezellig. Al keek ze wel wat triest en afwezig. Zoiets zou papa ook hebben gedaan, een praatje maken met mensen die je tegenkomt. Al is zijn jongere broer nog vrijer en uitbundiger. Misschien keek ze zo door een kortgeleden verbroken relatie. Net zoals bij mij, trouwens ook bij mijn oom. Dat hoort erbij, het leven gaat daarna weer razendsnel verder. Relaties lijken soms niet te tellen, ongemerkt lijken ze alweer bijna vergeten. Zeker op deze heerlijke dag.

Terwijl we lopen komt de mast steeds dichterbij. Hij is echt heel hoog. Straks ben ik daarboven, heel hoog. Eigenlijk iets te hoog voor mij. Hopelijk ziet mijn dochter niks aan mij. Als ik gespannen ben merkt ze dat direct, ze kan daar slecht tegen. Al is ze nu druk aan het praten met de man die zo sprekend op haar opa lijkt. Drie mensen die zoveel op hem lijken zijn nu hier. Samen. Echt een fijne dag.

Mijn oom woont hier nog maar kort, toch wist hij vrijwel over alles iets te vertellen, interessant en zoals altijd, een en al charme. De kubuswoningen, bij een gingen we naar binnen. Het potlood. Hier heeft elk gebouw een gekke naam. Een vreemde stad, oud maar modern. Zelfs het monument was modern. Zadkine, de verwoeste stad. De stad waar mijn oma geboren was. Geen van ons had de oude stad meegemaakt. Toen het gebeurde was mijn oom er in zekere zin al wel, maar niet hier in deze stad, hij moest zelfs nog geboren worden. Intussen is de stad prachtig herrezen uit de as. Herrezen, zoals ik me ook voel vandaag. Zoals we ons alle drie lijken te voelen. Mijn gedachten gaan alle kanten op, maar dat kan nu gewoon even. Zij zijn immers al heerlijk samen aan het kletsen. Straks gaan we naar boven. Dan kijken we uit over de moderne stad. Samen. Een dagje waarop alles vergeten lijkt, een dagje Rotterdam.